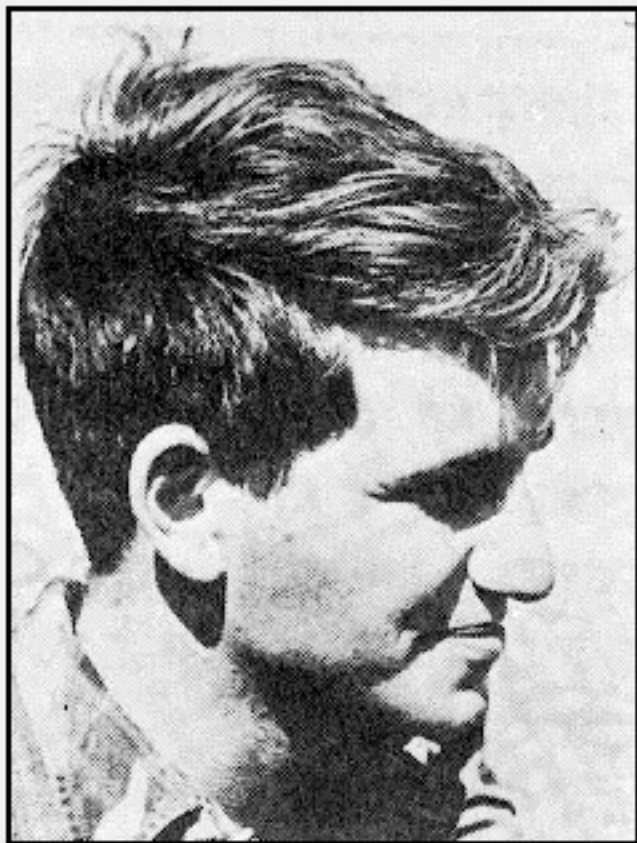


זיכרון של קבאן יוסף ז"ל



קבאן יוסף

ז"ל



כתבות שפורסמו על אותו הוואו יוסף, ג"ל

# הקרב האחרון של רבי הסרונים



רבי־סרון חנון סמסון  
הילדות באו לבקר



רבי־סרון יוסי קפלן  
אסון רוף אסון

# כתבות ספורטאו על אותו על קולן יוסף ז"ל

## — מאת אילן כהן —

בקיץ 1953 פשטה בקיבוצים השמועה, כי בצה"ל מתארגנת יחידת קומנדו, שמפקדה יהיה קצין, שהיה אז אלמוני — אריאל (אריק) שרון. בין הקיבוצניקים המעטים שנענו או לקריאתו של „אריק“ שרון היה חנו סמסון מקיבוץ מזרע. כילד „חוק“ מקריית חיים, הסתגל חנו עד מהרה לאורח החיים שבמשק. תוך זמן קצר הפך ה„עירוני“ שבחבורה, כפי שכינו החילה את חנו, למנהיג, כשהיו החבר'ה עורכים קומויץ. היה זה חנו, שנהג תמיד לומר: „קומויץ בלי תרגולות, זה כמו תתונה בלי מוסיקה“, והרמו היה ברור.

תור הפעולות הגיע. יחד עם חבריו יצא חנו לפשיטות קטנות מעבר ל־גבול. אף כי הדיהן של אחדות מהן הגיעו לציבור ואף כי רבים מידידין של חנו ידעו כי נטל חלק בהן, העדיף הוא תמיד לשתוק, כאשר נשאל על כך. רק פעם אחת סיפר חנו על חלקו הוא באחת מאותן פעולות. היה זה אחד רי „ליל קיבית“ — הפעולה היחידה שבה נמלו בצידו של האויב גם נשים וילדים. חנו, שליבו לא היה שלם עם כך, סיפר לידידתו הקרובה רינה מגן (כיום אשתו של קצין בצה"ל), כי הוא חש רגשי־אשמה על מה שקרה. לא אסלח לעצמי על כך עד יום מותי, אמר לה.

ב־1951 התגייס חנו לצה"ל, בתור חו ספורטאי מצטיין, בעיקר בענף ה־כדורסל, נשלח לחיל־האוויר בתפקיד מדריך ספורט. במשך למעלה משנה עסק בהדרכה, עד שהגיעה אליו ה־שמועה על היחידה החדשה. לאחר ראיון קצר עם אריק שרון, הודיע חנו לממונים עליו בחיל־האוויר: „אני פורש. אני הולך לקומנדו“. באימונים ובפעולות של היחידה, שלימים נודעה בכינויה „101“, היה חנו גבה־הקומה, הרזה ובעל מבנה הגוף האתלטי, מהבולטים ביותר. כושרו ה־גופני המעולה הקל עליו באימונים ה־מפרכים.



## חזרה למזרע

בשרותו ב'101 נודע חנן במסירותו  
 תו המוסלמה לחבריו. כאשר נפל ה'  
 סמל יצחק גיבלי. מלוחמי היחידה. ב'  
~~שבג הינדנים. היה חנן הסר מנחה~~  
 ימים ולילות לא פסק מלחשוב על  
 גיבלי ועל ה"טיסול" שהוא נזכה לו  
 מידי שוביו. "אסור להשאיר אותו שם.  
 הם ירצחו אותו", אמר חנן לחבריו ו'  
 יחד עימם החליט לחדור לבית הסוהר  
 שבו כלוא גיבלי ולשחררו בכוח. ה'  
 אפשרות שפעולה כזו עשויה להסתיים  
 בקורבנות רבים. לא הרתיעה אותו. ל'  
 אכזבתו. הגיעה שימעה של התוכנית  
 לידיעת הפיקוד הבכיר בצה"ל. ש'  
 הטיל עליה "ריטר".

יום השחרור מצה"ל היה אחד ה'  
 ימים הקדורים והעצובים בחיי חנן.  
 קשה היה לו להיפרד מאותם חברים  
 ותיקים. שעימם עשה כיברת דרך כה  
 ארוכה באימונים ובפעולות. הוא חזר

למזרע. אך ליבו נשאר ב'101. כשהיה  
 שומע על רצח או תבלה של הפידאיון.  
 היה נדרך. קשה היה לו להסתגל ל'  
 מחשבה. כי יחידתו תפעל מעבר ל'  
 קווים. בלעדיו.

במילואים שרת חנן בצנחנים. חייל  
 אליו השתייך עד יומו האחרון. כחייל'  
 מילואים השתתף במלחמת סיני. באו'  
 תה תקופה בערך גשא לאשה את נע'  
 מי. גם היא חברת מזרע.

תכונות הפיקוד שאותן רכש חנן  
 בצה"ל סייעו לו בהתקדמותו המהירה  
 בקיבוצו עד לתפקיד של מרכז המשק.

## לפייד חי

בשנות הששים הראשונות. בהן  
 עשה חנן חייל בעבודתו במשק. הת'

גיים לצה"ל יוסי קפלן. ילמד קודם  
 לכן בפנימיה הצבאית. שליד בית ה'  
 ספר ה"ריאלי" בחיפה.

## המחיצות נפלו

ימיו הראשונים ביחידה שאליה הגיע כמפקד כחה. היו קשים ביותר. חניכיו — מרביחם בני משקים. התנגדו לרעיון, כי יפקד עליהם אחד ש"לא גדל בצנחנים". זמן רב עשה יוסי הכל, כדי לרכוש את אמונם. הוא התגורר בתנאים דומים לשלהם: אכל עם ב"מסטינג", ויחד על רבות מ"חופשותיו כדי להישאר עימם. עד שהמחיצות נפלו כליל ויוסי היה לאחד המפקדים האהודים בפלוגה.

כשחזר יוסי ליחידתו כמפקד מחלקה, לאחר שעבר קורס קצינים, עשה אחיו עמירם את צעדיו הראשונים ב"משפחת הצנחנים. עמירם, שגם הוא הושפע מאד מדמות אבנר המנוח, השלים פיסקה אחרת בצוואתו. את דרכו אל הצנחנים עשה לאחר שירות ב"משק, כחבר גרעין נח"ל.

יוסי גבה הקומה. בעל הפנים ה"כחושות שמתוכן ניבטו עינים תכולות" חייכניות בעלות מבט ביישני. התנדב לצנחנים בכוחה של צוואה.

שנים אחדות לפני גיוסו של יוסי קיפח אחיו הבכור, אבנר, את חייו ב"אסון מתריד. בנשף פורים במשקו, תל"קציר, התחפש אבנר לאינדיאני. הוא היה לבוש חצאית רפיה וכל גופו מכוסה במשחת-איפור. מישהו מהנוכחים נגע בלי משים בסיגריה שבידו בחצ"אית הרפיה, והיא התלקחה תוך שני יות. "הצילה אני בוער!" צעק אבנר, שהפך בן-רגע ללפיד חי. לאחר מאמ"צים רבים כובתה הדליקה ואבנר ה"אומלל הוחש לבית-החולים "פוריה". שם מת כעבור שבועות אחדים מסצ"ציו.

כשהגיע יוסי לגיל הגיוס, זכר את המשפט שאמר לו אבנר ואשר נחרת עמוק בליבו: "אם לא תהיה נחל"אי או קיבוצניק = לך להיות צנחן". יוסי התנדב לצנחנים.



# כתבות שפורסמו על אותו על קולן יוסי ז"ל

שהיו שבורים מגודש האסונות שפקדו את משפחתם, ניסו להניא את יונתן מהחלטתו. אלא שיונתן מאן להשתכח בע. בסיומה של אחת השיחות הארוכות שאל יונתן את אביו: „אבא, האם במקומי היית מתנדב?”

„התבוננתי בו”, סיכם האב, „וידעתי שבכך נסתחמו כל טענותי. ידעתי שבמקומו הייתי הולך”. למחרת היה יונתן בצנחנים.

## שלושה בחזית

כדי לא להיות קרוב ליוסי, שהמשיך להתנגד להתנדבותו, הצטרף יונתן ליחידה אחרת בחייל. למרות המרחק שבין שני הבנים, הייתה בפי האב בקשה ליוסי: „שמור על יונתן”. מפעם לפעם היה יוסי קופץ לבסיסו של יונתן, כדי לוודא מקרוב שהכל בסדר. כשיצא יונתן לקורס צניחה, לקח יוסי חופשה קצרה, כדי להיות סמוך אליו.

כשיצא עמירם לקורס צניחה הירדני, בה יוסי להרגיע את ההורים המודאגים, „צניחה, זה עניין של מה בכך”, אמר. אף כי בליבו נשא תפילה שצניחתו אחיו תעבורנה בשלום. בצניחה הששית קרתה לעמירם תקלה. בהיותו באוויר לא הצליח לשחרר את שקיה. חזה ונחבט עימו בחוזקה על הקרקע. יוסי המבוהל, שהיה נוכח במקום, מיהר אל אחיו, כאשר נוכח, כי הפגיעה לא הייתה רצינית. נרגע. „אף מלה לך הורים”, החליטו השניים בו במקום.

בפסח 1964, חמש שנים לאחר מות אבנה, ירד אסון נוסף על משפחת קפלן: האם, שמיאנה להתנחם על מות בנה הבכור, נפטרה אחרי מחלה ארוכה.

## בן זקונים

חודשים ספורים אחרי מות האם הודיע בן הזקונים, יונתן (יוני), כי ככוונתו להתנדב לצנחנים. האב ויוסי,

# כתבות שפורסמו על אותו ה'הפאן יוסי' ז"ל

## פינוי פצועים

מלחמת ששת הימים מצאה את חנן סמסון כמפקד פלוגת המיפקדה בחטיבת הצנחנים של מוטה גור. כ"א אחראי על נושא המינהלה בחטיבה היה חנן. חייב להישאר בעורף. אך כאשר נערכו הכוחות לתנוזה לכיוון מוצבי הלגיון בעיר העתיקה, מצאתי את חנן עומד במרכזו של טור הלוח"מים, כחייל פשוט". מספר חברו מנחם עמית (הידוע בכינויו "בלו"). חבנתה שאין טעם להתווכח אתה. למחרת, מספר "בלו" הגיעו אלי ההדים על מעשיו של חנן בלילה הראשון לקרב על ירושלים. כאשר נפגע טור הלוח"מים, תוך כדי תנועה ליעדים, מאש ארטילרית של הלגיון ועל הכביש שכ"ב מתבוססים בדמם עשרות לוחמים, היה חנן מהראשונים שהבינו, כי אם לא יפנו הפצועים מהכביש, ימשיכו הפגזים לקטול בהם. הוא ראה בפינת רחוב שטראוס טנדר עמוס חבילות

בצניחתו השנייה של יונתן. היה הצנחן שמאחוריו... יוסי.

מלחמת ששת הימים קראה לדגל את שלושת האחים קפלן. יוסי לחם ברפיח, עמירם בירושלים ויונתן ברמת-הגולן.

בקרב העקוב-מדם על מוצבי רפיח, התגלה יוסי קפלן בכל גדולתו כמפקד פלוגה. בעת אחת ההסתערויות על מתחמי המצרים ראה יוסי לפתע כי הזחל"ם הנוסע לפניו סוטה לפתע מצ"ציר-הדרך שהותווה לכוח. נהגו של יוסי, עמד לפנות אחרי אותו זחל"ם. אך באותו רגע חטף הזחל"ם הראשון

פגיעה ישירה. יוסי, שצפה בציר ה"תנועה, כשמחצית גופו העליונה חשור פה, התכונן במפה, וכשנוכח כי ה"זחל"ם הראשון גרר אותו לטעות ב"ניווט, סקד במהירות על נהגו לחזור לציר הנכון. נהגי הזחל"מים האחרים סגו בעקבותיו של יוסי וחמקו מהאש המצרית.



## כתבות שפורסמו על אותו של קולן יוסף ז"ל

תחביב אחרי שעליו לא היה יוסי מוכן לוותר, היה — ריקודי-עם. כאשר לא הזדמן לו במשך תקופה ארוכה לצאת לחופשה, כינס ערב אחד את חייליו ושאל: „תגידו, איזה מן גברים אתם?“ החיילים הנבוכים, הופתעו עוד יותר, כאשר שמעו אותו מוסיף ב"חיוך: „אם אתם גברים, אז בואו נשיר ונרקוד...“

### מכתב מהבית

לפני צאתו של חנן סמסון לשירות המילואים האחרון בחייו, נפגש עם ידידתו רינה מגן, הגרה סמוך לתל-אביב. „את יודעת“, אמר לה במהלך שיחתם, „הציעו לי מהמשק לצאת ל"שליחות" לחוץ-לארץ“. „וכי מדוע לא תצא קצת?“ שאלה רינה. „אתה תתאים לתפקיד חו גם הזדמנות להתאורר קצת“. „איך אסע מכאן, כש"המצב בארץ הוא כזה?“ שאל חנן.

ביסקוויטים. תחילה היה בדעתו לפרוק את החבילות ולהשתמש במכוננית ל"פינוי פצועים, אחר פנה לאחד החיילים שעמדו לצידו ואמר: „אתה יודע מה, חבל להשחית פרנסה של יהודי“. שניה אחרי שחנן נטש את ה"טנדר, פגע פגז במכוננית והבעירה. כשהגיע חנן למחרת בבוקר למח"זיאון „רוקפלר" שבעיר העתיקה, כש"כגדיו וידיו מגואלים בדם, אמר לו אחד מחבריו: „אני רואה, שעבדת הלילה קשה, שלא בנושאי המינהלה“. חנן כהרגלו חייך ושתק.

### איזה גברים?

לאחר המלחמה הירבה ~~נשתיק~~ בכסגרת תפקידו ובחופשותיו הבעיות לטייל בשטחים המשותקים. יחד עם ידידו הרופא ערן ורדי טייל בכל פינה ופינה בארץ. בטילים אלה מצא פורקן לאחד מתחביביו — גיאולוגיה.



## כתבות שפורסמו על אותו ה'הפאן יוסף ז"ל

בשבת האחרונה שלפני נפילתה באו אשתו של חנן ושתי בנותיו (ה' שלישיית בת שנה וחודשיים) לבקר. חנן סייר עימן בביקעה וסיפר להן על מוצבי הלגיון. שמעבר לירדן. ביום שלישי לפני שבוע התגלתה חדירת חבלנים. הגורל העיוור זימן את רבי'הסרנים חנן סמסון ויוסף קפלן. נציגיהם של שני דורות בצנחנים — דור ה'101 והדור שאחרי "קדש" — שספק אם הכירו זה את זה לפני כן — לאותה גיזרה. יחדיו הם הובילו את הכוח הרודף עד לדקת ההיתקלות. שבה מצאו את מותם.

כשדיברו על הצפוי לו בשירות ה' מילואים. אמר חנן: "עכשיו תהיה לי הזדמנות להשתתף קצת במירדפים..." "חנן הגיע לשירות המילואים מלא מרץ כרגיל". מספר "בלו". "הוא הכין הוכנית עבודה והינחה את פיקודיו לפיה. היה איכפת לו. שהכל יתנהל כהלכה".

בשעות הפנאי מתעסקה מיבציה הירבה חנן לקרוא ספרים ולספר על משפחתו. יום אחרי בואו למילואים אמר ל"בלו". "תראה שפחד אקבל מכ" תב מבתי ענת". ואכן. למרבה גאוותה. לא איכזבה אותו בתו הבכורה. בת ה'12. המכתב רווי'הגעגועים ששלחה לאבית. היה המכתב הראשון שהגיע ליחידה מאז תחילת שירות המולאים בביקעת הירדן.

# בדואית מיניקה חיפתה על חוליית חבלנים שהסתתרה מאחוריה במערה

שלושה אנשי צה"ל - רס"ן סמסון, רס"ן קפלן וסמל ששון - נהרגו במכת אש פתאומית \* שבעה חבלנים נהרגו בקרב מירדף שנערך אתמול בהרי הג'יפטליק

— מאת חזי פרמל —

אשה בדואית, שהניקה תינוק בזרוקותיה, שימשה במחסה והסוואה לחולית חבלנים באחת המערות שבאיזור הג'יפטליק, שהגיהו מ- המערות והנחיתו מכת אש מפתיעה על משמר צה"ל, שמתוכו נהרגו במקום שלושה חיילי צה"ל - רב-סרן, סרן זרב-מוראי.

אנשי משמר צה"ל, שפרקו אתמול בבוקר את סביבות ה'כפר מגידל בני פדיל - ה'שוכן כ-15 ק"מ דרומית-מזר' רחית לשכם - הכירד היטב את האיוור. השדות הירוקים מסביב והעצים המלחכות עשב כמורדות הנבקעות, נראו רוג'ים ושלווים כתמיד. אולם על

פני החיילים, שצעדו בנשק דרוך ביריהם, ניכר המתח של המירדף.

## כתבות שפורסמו על אותו ה'הפאן יוסף ז"ל

ואילו באחרות נמצאו נשים וילדים, בני משפחות הבדואים היושבים באזור.

באחת המערות ישבה אשה והניקה תינוק, לידה שכב ילד, על דרגש מזהם. האשה הביטה בתמהון על קבוצת התיישים שנכנסה למערה והמשיכה להניק את תינוקה. „ראית אנשים זרים בסביבה?" — שאל מפקד החוליה את האשה. היא השיבה בשלילה, כשהיא עוקבת במבטה אחר אנשי ה"משמר", שהאירו בפנסים את פנות המערה האפלות. אנשי המשמר יצאו מהמערה והמשיכו לעבר המורד האזורי של הגבעה.

אנשי היחידה חיפשו אחר חוליית חבלני „פתח", שהסתתרה באיזור. הם סרקו שעל אחר שעל, בקפדנות וב"יסודיות, את מקומות המחבוא הרבים שבסביבה. משהגיעו לאחת הגבעות, כ"ק"מ מהכפר מג'דל בני פדיל, הורה מפקד היחידה לאנשיו לעלות על הגבעה ולסרוק אותה. על כיון פת הגבעה נמצאו מספר מערות, המשמשות למגורי הבדואים, תושבי האזור, שאותם הכירו אנשי היחידה מסיריהם באיזור.

אנשי היחידה התפצלו ל"כמה קבוצות ונכנסו אל המערות, כדי לבדוק את תוכנן. אחדות מן המערות היו ריקות,



# כתבות שפורסמו על אותו ה'קפלו' י"א

"לפתע" — סיפר אחר  
 ההיילים שהשתתפו במיר-  
 דף — "נשמעה התפוצצות  
 רימונים, מלווה בקולות  
 ירי של קלאציניקוב. נש-  
 ככתי ארצה והתגלגלתי  
 אחורה. ראיתי בפתח ה-  
 מערות שמאחורינו כמה  
 גברים בכנפי האקי, שירו  
 לעברנו. ראיתי את פרן  
 קפלן נופל. רב-פרן סמ-  
 סון, שעמד לידו, החל ל-  
 רוק, כסוף כולו, והאר  
 כמה צעדים כרע ונפל.  
 השכנו מיד אש לעבר ה-  
 יורים ולאחר כמה דקות  
 נסתיים הקרב".

כשפסקה האש, גילו  
 חיילי היחידה את גופו-  
 תיהם של שבעה מהכלים.

הבן שמיני הרים ידיו  
 הנקת בשבי.

בקרב נפלו שלושה מפקדים  
 בצה"ל:

רס"ן חנון סמסון, בן 37,  
 מקיבוץ מורע, מראשוני ה-  
 צנחנים; ששירת במילואים;  
 רס"ן (המחלק) דרנה אחר  
 מותו יוסף קפלן, בן 27, רווק,  
 מתל-אביב, "אחד מטובי אנ-  
 שינר", כפי שהגדירו מפקד  
 בצנחנים; סמל (הועלה מדרגת  
 רב"ט אחר מותו) בעוז ששון  
 מתל-אביב.

הם שילמו בחייהם בעד ה-  
 עקרון המקודש של צה"ל, ש-  
 לא לפגוע בנשים וילדים.

סיפר אחרי המירדף קצין  
 בכיר: "בתנאי לחימה רגילים,

כשאתה מתקרב למערה בחי-  
 פוש אחר אויב, אתה חייב  
 לטהר את המערה לפני ש-  
 אתה מתקרב אליה. אולם ב-  
 מקרה זה, מאחר שהכרנו את  
 השטח וידענו, כי במקום מת-  
 גוררים נשים וילדים, לא ראיי-  
 נו צורך לזרוק רימונים לתוך  
 מערה חשודה. אנחנו משלמים  
 מחיר יקר בעד לחימה הוגנת,  
 אולם ההוראות בצה"ל בדבר  
 אייפגיעה בנשים וילדים הן  
 ברורות וצודקות".

במירדף זה נתגלתה תו-  
 פעה מראיגה של סיוע  
 לארנוני חבלה מצד תו-  
 שבי האזורים הפמוכים ל-  
 ירדן.

# כתבות שפורסמו על אותו הבלון יולי



רמי"ן יוסף קפלן ז"ל

בן 27, רווק, סטודי המפקדים הצעירים של צה"ל. התגורר ברח' בילד 8 בתל-אביב. אחיו ניספה בשריפה לפני שבט שנים בתל-יבנה. הלווייתו תצא היום בשעה 3 אחר הצהרים, סביב התולים "תל השומר" לקרית שאול.



רמי"ן חנון סמסונוב ז"ל

בן 37, איש קיבוץ מורט בעסק. היה מוותיקי יחידת ה"צנחנים", בן הראשונים שהצטרף ליחידה 101 המהוללת של אריק שרון ויחד אתה עבר לצנחנים. הלווייתו תיערך היום בשעה 3 אחר הצהרים בקיבוץ מורט.

עד כה לא זכו החבלנים ל-  
~~סיכוי מכפילי האזורים הסמוך~~  
 כים לבקעת הירדן. מלבד מק-  
 רים של בחדים, שסייעו ל-  
 חבלנים, לא אירעו מקרים שי-  
 חבלנים קיבלו סיוע פעיל מ-  
 ישובים, כפרים או ריכוז כפרי  
 כלשהו. גיצול מקומות מגורים  
 של נשים וילדים כמקום מיס-  
 תור לחבלנים עלול ליהפך ל-  
 תופעה מדאיגה, אם ייהפך ל-  
 שיטה.

במקום מחבואם של החב-  
 לנים נמצאו באזוקה ופצצות  
 וכן 10 ק"ג חומר נפץ, שעוני  
 הפעלה, מטול רקטות ר.פ.ג"י.  
 ומוזן לתקופה ממושכת. כן  
 נמצאו במקום כרוזים של צב  
 פתח".



כתבות שפורסמו על אותו של קבלו יוסף ג'יא

1950 :

משפחת קפלן  
בתצלום  
מהתקופה  
המאושרת.

למעלה, ההורים  
רחל וישראל.  
למטה (מימין),  
יהונתן, עמירם,  
יוסי ואבנר.





כתבות שפורסמו על אותו של קבאו יוסל גיל



1964 : האחים (מימין) עמירם, יוסי יהונתן עם אבא ישראל (כרע) קורס צניחה.